

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 311/2010-16

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 25. augusta 2010 predbežne prerokoval sťažnosť J. M., B., t. č. U., B., vo veci namietaného porušenia jeho základného práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného riaditeľstva Policajného zboru Lučenec, Úradu justičnej a kriminálnej polície a Okresnej prokuratúry Lučenec súvisiacim s prešetrovaním oznámenia J. M. z 24. septembra 2007 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť J. M. o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 2. júla 2010 doručená sťažnosť J. M. (ďalej len „sťažovateľ“) vo veci namietaného porušenia jeho základného práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného riaditeľstva Policajného zboru Lučenec, Úradu justičnej a kriminálnej polície (ďalej len „okresné riaditeľstvo PZ“) a Okresnej prokuratúry Lučenec (ďalej len „okresná prokuratúra“) súvisiacim s prešetrovaním jeho trestného oznámenia z 24. septembra 2007.

Zo sťažnosti vyplýva, že sťažovateľ 25. septembra 2007 poštou odoslal „*ÚJKP OR PZ Lučenec*“ (správne označenie orgánu je: „Okresné riaditeľstvo Policajného zboru Lučenec, Úrad justičnej a kriminálnej polície“, pozn.) trestné oznámenie z podozrenia spáchania trestného činu „*podvodného úpadku v zmysle § 250a (1) obvinenými M. Č. a L. Š. v súvislosti s trestným činom marenia výkonu úradného rozhodnutia, za ktorý boli obvinení*“. Sťažovateľ namietal, že o tomto trestnom oznámení nebolo príslušnými orgánmi činnými v trestnom konaní rozhodnuté „*podľa § 197 ods. 1 a 2 Trestného zákona*“ (sťažovateľ mal zrejme na mysli Trestný poriadok, a nie Trestný zákon, pozn.).

Uznesením okresného riaditeľstva PZ ČVS: OÚV-4/10-2000 z 22. augusta 2008 bolo začaté trestné stíhanie a súčasne vznesené obvinenie voči M. Č. a L. Š. (ďalej len „obvinení“) zo spáchania trestného činu sprenevery podľa § 248 ods. 1 a 3 zákona č. 140/1961 Zb. Trestný zákon v znení neskorších predpisov (ďalej len „Trestný zákon“). Ako vyplýva z odôvodnenia citovaného uznesenia, voči obvineným bolo už skorším uznesením zo 4. marca 2000 začaté trestné stíhanie a vznesené obvinenie vo veci trestného činu marenia výkonu úradného rozhodnutia podľa § 171 ods. 2 písm. a) Trestného zákona a uznesením z 13. novembra 2000 bolo začaté trestné stíhanie a vznesené obvinenie za trestný čin neoprávneného užívania cudzej veci podľa § 249 ods. 1 a 3 Trestného zákona.

Okresná prokuratúra podala 4. novembra 2008 na obvinených obžalobu za spáchanie trestného činu marenia výkonu úradného rozhodnutia podľa § 171 ods. 2 písm. a) Trestného zákona, trestného činu neoprávneného užívania cudzej veci podľa § 249 ods. 1 a 3 Trestného zákona a trestného činu sprenevery podľa § 248 ods. 1 a 3 Trestného zákona a Okresný súd Lučenec (ďalej len „okresný súd“) rozsudkom sp. zn. 2 T/247/2008 z 9. februára 2010 obvinených uznal z týchto trestných činov za vinných, pričom s nárokom na náhradu škody odkázal poškodeného na občianske súdne konanie. Vec však z dôvodu odvolania podaného obvinenými nie je dosiaľ právoplatne skončená.

Sťažovateľ v dôvodoch podanej sťažnosti okrem iného uviedol: „Okresná prokuratúra nevyužila svoje dozorové oprávnenia a nedala veci na správnu mieru i keď bolo zrejmé už z obžaloby, že jednoznačne došlo aj k spáchaniu trestného činu podvodného úpadku, nakoľko prokurátor v obžalobe tento stav v odseku I. obžaloby konštatuje v kontexte s marením výkonu súdneho rozhodnutia a odpredaja majetku jednej spoločnosti L. spol. s r.o., ale prehliadol v dôkazoch, že z týchto financií bola založená druhá spoločnosť L. spol. s r.o. bez toho aby štatutár najskôr uhradil poškodenému svoj záväzok vyplývajúci z rozsudku o vydaní bezdôvodného obohatenia vo výške vyše 4,7 milióny Sk. Z tohto skutkového stavu vyplýval aj trestný čin podvodného úpadku... Som toho názoru, že domáhanie sa spravodlivosti trvá príliš dlho, skutok sa stal v decembri 1993, polícia a prokuratúra spočiatku konali nezákonne keď moje trestné oznámenie odmietli, napokon až po vyše 16 rokoch dňa 9.2.2010 boli páchatelia odsúdený ale len podmiennečne bez povinnosti uhradiť škodu, teda nemusia mi vydať bezdôvodné obohatenie a to len z toho dôvodu, že polícia a prokuratúra ich neobvinila aj z ďalších trestných skutkov ako je podvodný úpadok, poškodzovanie veriteľa, nakoľko potom by ich súd musel odsúdiť nepodmienečne, ako aj v odsudzujúcom rozsudku im uložiť povinnosť uhradiť škodu, čo sa nestalo a nehovoriac o podvode, ktorého sa beztrestne dopustila organizovaná skupina. (Ignorovanie podnetu z 28.4.1999) Sťažovateľ sa sťažuje na nečinnosť orgánov činných v trestnom konaní, na uvedený podnet neexistuje žiadne uznesenie podľa § 197 ods. (1) a (2) Trestného zákona, a preto neexistuje žiadne posledné rozhodnutie v tejto veci.“

Sťažovateľ navrhol v časti sťažnosti označenej „návrh na rozhodnutie vo veci samej“ rozhodnúť vo veci takto:

„1. Okresná polícia v Lučenci porušila právo J. M. domáhať sa jeho ochrany podľa čl. 20 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky.

2. Okresná prokuratúra v Lučenci porušila právo J. M. domáhať sa jeho ochrany podľa čl. 20 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky.

3. Základné právo J. M. na súdnu a inú ochranu podľa čl. 46 Ústavy Slovenskej republiky, právo na spravodlivé prejednanie veci podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, základné právo domáhať sa zákonom ustanoveným postupom svojho práva na ochranu oprávnených záujmov podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, postupom Okresnej polície a Okresnej prokuratúry, porušené bolo.

4. Prikazuje sa Krajskému súdu v Banskej Bystrici, ktorý prejednáva odvolanie v konaní 2 To 138/10 aby odsúdil páchatel'ov aj za trestný čin podvodného úpadku a zmenil výšku úhrnného tresta bez podmiennečného odkladu.

5. J. M. priznáva finančné zadostučinenie v sume 10.000 Eur..., ktoré je Okresná polícia v Lučenci povinná vyplatiť do 30 dní od právoplatnosti tohto nálezu.

7. J. M. priznáva finančné zadostučinenie v sume 20.000 Eur..., ktoré je Okresná prokuratúra v Lučenci povinná vyplatiť do 30 dní od právoplatnosti tohto nálezu.

8. Okresná prokuratúra v Lučenci je povinná uhradiť trovy právneho zastúpenia v sume 3000 Eur na účet právneho zástupcu...“

Sťažovateľ súčasne žiadal o ustanovenie právneho zástupcu vychádzajúc zo svojich zárobkových a majetkových pomerov, ktoré v sťažnosti opísal a na ich preukázanie predložil listinné dôkazy.

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú

Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) sťažnosť sťažovateľa prerokoval na neverejnom zasadnutí a preskúmal ju zo všetkých hľadísk uvedených v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Aj keď sťažovateľ v petite sťažnosti namietal porušenie základných práv len podľa čl. 20 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 ústavy, ústavný súd posúdil sťažnosť podľa celkového obsahu, v ktorom sťažovateľ namietal aj porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru vzhľadom na to, že sťažovateľ nemal právneho zástupcu na svoje zastupovanie v konaní pred ústavným súdom, ako aj z dôvodu, že bolo bez právneho významu ustanoviť mu právneho zástupcu s prihliadnutím na skutočnosť, že už pri predbežnom prerokovaní ústavný súd jeho sťažnosť odmietol a súčasne ho nepovažoval za potrebné vyzývať na doplnenie podania.

Podstatou sťažnosti je nespokojnosť sťažovateľa s postupom okresného riaditeľstva PZ a okresnej prokuratúry, ktorí sa podľa neho nezaoberali jeho trestným oznámením z 24. septembra 2007 a o tomto oznámení odo dňa podania sťažnosti nerozhodli podľa § 197 ods. 1 a 2 zákona č. 301/2005 Z. z. Trestný poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „Trestný poriadok“) odmietnutím alebo iným zákonom ustanoveným spôsobom,

hoci v zmysle tohto trestného oznámenia sťažovateľ vidí v konaní obvinených aj spáchanie iných trestných činov ako tých, pre ktoré sú stíhaní okresným riaditeľstvom PZ vo veci vedenej pod ČVS: OÚV-4/10-2000, okresnou prokuratúrou vo veci vedenej pod sp. zn. 1 Pv 197/00 a okresným súdom vo veci vedenej pod sp. zn. 2 T/247/2008, a to trestného činu podvodného úpadku podľa § 250a Trestného zákona, trestného činu vydierania podľa § 235 ods. 1 Trestného zákona a trestného činu poškodzovania veriteľa podľa § 256 Trestného zákona.

Ústavný súd konštatuje, že postup orgánov činných v trestnom konaní vo viacerých trestných veciach, v ktorých vystupuje sťažovateľ ako poškodený, bol na základe jeho sťažností podrobený prieskumu ústavným súdom už niekoľkokrát (I. ÚS 1/2010, I. ÚS 323/08, III. ÚS 284/07). Osobitne je potrebné spomenúť sťažnosť sťažovateľa doručenú ústavnému súdu 7. marca 2008 vedenú pod sp. zn. IV. ÚS 162/08, ktorá smerovala proti postupu okresného riaditeľstva PZ práve vo veci vedenej pod ČVS: OÚV-4/10-2000, ako aj proti postupu okresnej prokuratúry vo veci vedenej pod sp. zn. 1 Pv 197/00. Touto sťažnosťou bola namietaná nečinnosť, resp. zbytočné prietahy v postupe označených orgánov činných v trestnom konaní v nadväznosti na oznámenia sťažovateľa z 3. septembra 1997 a 1. januára 2000 pre podozrenia zo spáchania trestného činu neoprávneného užívania cudzej veci podľa § 249 ods. 1 a 3 Trestného zákona platného a účinného do 31. decembra 2005 a trestného činu marenia výkonu úradného rozhodnutia podľa § 171 ods. 2 písm. a) Trestného zákona. Ústavný súd poznamenáva, že sťažovateľ namietal porušenie základných práv v súvislosti s inými svojimi trestnými oznámeniami. Sťažnosť, ktorú v označenej veci sťažovateľ podal spolu so svojou manželkou a maloletými deťmi, bola uznesením ústavného súdu č. k. IV. ÚS 162/08 -25 z 15. mája 2008 odmietnutá podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde z dôvodu jej zjavnej neopodstatnenosti. Ústavný súd v odôvodnení konštatoval: „... *prietahy v predmetnej trestnej veci boli z veľkej miery spôsobené tým, že sťažovateľ vzhľadom na svoj dlhodobý pobyt v zahraničí neposkytol orgánom činným v trestnom konaní potrebnú súčinnosť, bez ktorej objektívne nebolo možné pokračovať vo vyšetrovaní. V súčasnosti sú tieto prekážky odstránené, vo vyšetrovaní sa pokračuje a sťažovateľ J. M., ako aj ďalší sťažovatelia ako poškodení majú na ochranu svojich práv k dispozícii právne prostriedky vyplývajúce im tak z Trestného poriadku, ako aj*

zo zákona č. 153/2001 Z. z. o prokuratúre v znení neskorších predpisov... Z uvedeného dôvodu neexistuje podľa názoru ústavného súdu medzi právami označenými sťažovateľmi a postupom orgánov činných v trestnom konaní v trestnej veci ČVS: OÚV 4/10/2000 taká príčinná súvislosť, ktorá by signalizovala, že postupom okresného úradu vyšetrovania alebo okresnej prokuratúry mohlo dôjsť k porušeniu základného práva sťažovateľov na inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a v tejto súvislosti aj k porušeniu ich základných práv podľa čl. 16 ods. 1 a 2 a čl. 19 ods. 1 a 2 ústavy.“

Ďalej ústavný súd zistil, že trestné oznámenie sťažovateľa z 24. septembra 2007 bolo priradené k veci vedenej okresným riaditeľstvom PZ pod ČVS: OÚV-4/10-2000 z dôvodu, že predmet trestného oznámenia z 24. septembra 2007 bol posúdený ako zhodný s už vyšetrovanou trestnou vecou. Uvedené vyplýva z obsahu úradného záznamu vyšetrovateľa z 10. januára 2008. Sťažovateľ mal možnosť oboznámiť sa s výsledkami vyšetrovania a podať návrhy na jeho doplnenie, keďže bol upozornený na možnosť preštudovať spis výzvou vyšetrovateľa, ktorá mu bola doručená 2. októbra 2008, avšak toto svoje právo nevyužil a na preštudovanie spisu sa bez ospravedlnenia nedostavil.

Podľa § 53 ods. 3 zákona o ústavnom súde sťažnosť možno podať v lehote dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia, oznámenia alebo upovedomenia o inom zásahu, ktorým malo byť spôsobené namietané porušenie základného práva. Táto lehota sa pri opatrení alebo inom zásahu počíta odo dňa, keď sa sťažovateľ mohol o opatrení alebo inom zásahu dozvedieť.

Ústavný súd konštatuje, že o opatrení policajta, ktorým priradil trestné oznámenie sťažovateľa z 24. septembra 2007 pod vec vedenú okresným riaditeľstvom PZ pod ČVS: OÚV-4/10-2000 z dôvodu totožnosti jeho predmetu, sa mohol sťažovateľ dozvedieť najneskôr pri preštudovaní výsledkov vyšetrovania, t. j. v októbri 2008. Okrem toho, keďže 4. novembra 2008 bola v preskúmvanej trestnej veci podaná obžaloba na okresnom súde, týmto dňom súčasne skončilo prípravné konanie, ktorým sa v zmysle § 10 ods. 14 Trestného poriadku rozumie úsek od začatia trestného stíhania do podania obžaloby. Dňom podania obžaloby prechádza totiž ústavnoprávna zodpovednosť za priebeh trestného konania na vo veci konajúce všeobecné súdy (I. ÚS 1/2010). Vychádzajúc z konkrétnych okolností

prípade sťažnosť na postup okresného riaditeľstva PZ a okresnú prokuratúru podal sťažovateľ 2. júla 2010, teda skoro 20 mesiacov po skončení prípravného konania a 21 mesiacov od upozornenia na právo oboznámiť sa s výsledkami vyšetrovania, preto je podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde dôvodné sťažnosť považovať za podanú oneskorene.

Ďalším dôvodom na odmietnutie sťažnosti je princíp subsidiarity vyplývajúci z čl. 127 ods. 1 ústavy a § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde, ktorý znamená, že ústavný súd môže konať o namietanom porušení sťažovateľových práv a vecne sa zaoberať iba tými sťažnosťami, ak sa sťažovateľ nemôže v súčasnosti a nebude môcť ani v budúcnosti domáhať ochrany svojich práv prostredníctvom iných právnych prostriedkov, ktoré mu zákon na to poskytuje. Namietané porušenie niektorého zo základných práv alebo slobôd teda nezakladá automaticky aj právomoc ústavného súdu na konanie o nich. Zmyslom a účelom uvedeného princípu subsidiarity je to, že ochrana ústavnosti nie je a ani podľa povahy veci nemôže byť výlučne úlohou ústavného súdu, ale je úlohou všetkých orgánov verejnej moci v rámci im zverených kompetencií. Pokiaľ ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosti fyzickej osoby alebo právnickej osoby zistí, že ochrany toho základného práva alebo slobody, porušenie ktorých namieta, sa sťažovateľ môže domôcť využitím jemu dostupných a aj účinných právnych prostriedkov nápravy, prípadne iným zákonom upraveným spôsobom pred iným súdom alebo pred iným štátnym orgánom, musí takúto sťažnosť odmietnuť z dôvodu nedostatku svojej právomoci na jej prerokovanie (m. m. I. ÚS 6/04, IV. ÚS 179/05, IV. ÚS 243/05, II. ÚS 90/06, III. ÚS 42/07).

Sťažovateľ v sťažnosti síce odkazuje na upovedomenie Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky (ďalej len „generálna prokuratúra“) z 31. októbra 2000, v zmysle ktorého na základe jeho podania z 23. októbra 2000 generálna prokuratúra zistila nezákonnosť aj v konaní vyšetrovateľa Okresného úradu vyšetrovania Policajného zboru Lučenec (v súčasnosti ide o okresné riaditeľstvo PZ, pozn.) vo veci vedenej pod ČVS: OÚV-4/10-2000, ako aj v konaní prokurátora okresnej prokuratúry, ktorý nevyužil svoje dozorové oprávnenia a nezabezpečil zákonnosť postupu a rozhodnutí vyšetrovateľa, avšak keďže toto podanie urobil sťažovateľ 7 rokov pred podaním trestného oznámenia

z 24. septembra 2007, nemožno ho považovať za využitie dostupného právneho prostriedku nápravy, ktorý má predchádzať sťažnosti podľa čl. 127 ústavy.

Každá fyzická osoba alebo právnická osoba, ktorá namieta porušenie svojho základného práva, musí rešpektovať postupnosť tejto ochrany a požiadať o ochranu ten orgán verejnej moci, ktorý je kompetenčne predsunutý pred uplatnenie právomoci ústavného súdu (podobne II. ÚS 148/02, IV. ÚS 78/04, I. ÚS 178/04, IV. ÚS 380/04). Sťažovateľ vo svojej sťažnosti nielenže nepreukázal, ale ani netvrdil, že sa po podaní trestného oznámenia z 24. septembra 2007 domáhal realizácie dozorových právomocí okresnej prokuratúry nad trestným stíhaním tak, ako ich upravuje § 230 Trestného poriadku, a preto ich nevyužitie vylučuje právomoc ústavného súdu vo vzťahu k namietanému postupu okresného riaditeľstva PZ. Pokiaľ ide o namietaný postup okresnej prokuratúry, sťažovateľ nevyužil dostupné právne prostriedky vyplývajúce z § 31 a nasl. zákona č. 153/2001 Z. z. o prokuratúre v znení neskorších predpisov, ktorými je upravené vybavovanie podnetov, na základe ktorých je možné napraviť nezákonný, resp. neústavný postup podriadených orgánov vrátane prokuratúry, čo vylučuje aj právomoc ústavného súdu preskúmať postup okresnej prokuratúry pri zabezpečovaní dozoru nad uvedenou trestnou vecou.

Nad rámec uvedeného ústavný súd dodáva, že v rámci svojej rozhodovacej činnosti ústavný súd konštatoval, že právo fyzickej osoby na začatie trestného konania voči označenej osobe na základe podaného trestného oznámenia nepatrí medzi základné práva a slobody podľa druhej hlavy ústavy a ani ho nemožno odvodiť z niektorého zo základných práv alebo slobôd (napr. II. ÚS 42/00). Právna kvalifikácia skutku ako trestného činu výlučne prináleží orgánom činným v trestnom konaní a súdom, a preto nemožno považovať za porušenie základných práv ani to, ak orgány činné v trestnom konaní trestne stíhajú určitú osobu za iný trestný čin ako ten, ktorý v skutku vidí osoba podávajúca oznámenie.

Vzhľadom na to, že ústavný súd sťažnosť odmietol, pretože zistil oneskorenosť podania sťažnosti aj nedostatok svojej právomoci, bolo bez právneho významu zaoberať sa konkrétnymi námietkami sťažovateľa vo vzťahu k jednotlivým článkom ústavy, ako aj jeho ďalšími požiadavkami vrátane žiadosti o ustanovenie právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 25. augusta 2010